

Romeinen 3:9-30

1 wet 2 Jezus 3 geloof

Gemeente,

Het kernwoord van vanavond is het woord: rechtvaardigheid. Of een afleiding daarvan. Kijk maar in vers 20-26. Rechtvaardig, rechtvaardigheid of gerechtvaardigd. Dat komt steeds weer terug. Rechtvaardig betekent in de Bijbel dat iets aan zijn doel beantwoord. Daarom kan een pen rechtvaardig zijn: als hij schrijft. Kan een appelboom rechtvaardig zijn als hij appels draagt, daar is hij voor geplant. Wanneer is dan een mens rechtvaardig? Als hij doet waarvoor hij is geschapen/bedoeld. En dat is: leven tot Gods eer. Leven zoals God het heeft bedoeld: Hem eren door Hem te gehoorzamen, Hem groot te maken, Hem te dienen. En rechtvaardigheid is dus datgene wat volmaakt is. Als inderdaad heel je leven volmaakt tot Gods eer is. En gerechtvaardigd is dus: dat God dat van jou zegt. Je bent volmaakt, helemaal zoals bedoeld door Mij.

En rondom die begrippen gaat het vanavond om een tegenstelling. Rechtvaardig zijn, rechtvaardigheid hebben, gerechtvaardigd worden door werken der wet of door het geloof van Christus. Werken of geloof. De wet of Christus.

1 de wet

In voorgaande heeft de Romeinenbrief duidelijk gemaakt. Niemand is rechtvaardig van zichzelf.

Mensen die nooit van God gehoord hebben niet. Want zij zijn niet te verontschuldigen. God geeft ze over aan bandeloosheid.

Maar ook mensen die keurig netjes leven niet. Want wat leeft er in het hart en wie is er echt op God gericht?

En mensen die van de Bijbel weten niet, kerkmensen, want de wet maakt het juist erger als je toch gezondigd hebt en ziet ook bij kerkmensen naar hun innerlijk.

Allemaal onder de zonde, vers 9. De zonde is ons aller heerser, ons aller eigenaar, die we als een slaaf volgen en gehoorzamen. Ja maar.... Kijk, dat willen wij altijd: ja, maar zeggen. Ja maar, is het echt zo erg? Dat zie je toch echt niet altijd aan iemand, aan mij?

Nou, zegt Paulus, juist tegen de Joden toen, juist tegen ons, kerkmensen, nu. Luister dan met mij naar de Bijbel. Vers 10-18. Allemaal citaten uit vooral Psalmen. Eerst in het algemeen, vers 10-12. Niemand rechtvaardig, niemand die God zoekt, niemand die verstandig

is in geestelijk opzicht. Allemaal innerlijk bedorven. Dan over onze woorden. Vers 13-14. Stinkend van vuilheid, vol van bedrog, al is het vaak onder een mooie schijn verpakt. Dan over onze daden. Vers 15-17. Uit op de ellende van een ander, als ik maar aan mijn trekken kom, een spoor van pijn om me heen verspreidend. Dan weer samenvattend algemeen: vers 18. Geen vreze Gods voor hun ogen. De hoogheid en majesteit van God leeft niet en beseffen we niet. En daarom nemen we maar een loopje met God en Zijn geboden.

Als je nu alle Psalmen nagaat waar Paulus dit uithaalt valt er één ding op. In die Psalmen zijn dit getuigenissen over de vijanden van David. De goddelozen die onbekeerd zijn. Die vechten tegen Gods gezalfde koning, David. Maar wat doet Paulus? De Heilige Geest? Die past dat toe op alle mensen. Dus ook als je een Bijbel hebt, ook als je de HEERE kennen mag, dan geldt van nature dat je precies zo bent.

Ja maar.... nee, niet ja, maar. Het kan onder een laklaag zitten van fatsoen of van genade, maar het zit er wel. Bij ieder mens. Jood of heiden. Zonder Bijbel of met Bijbel. Onbekeerd of bekeerd.

Ja maar.... Nee, niet ja, maar. Opdat alle mond gestopt worde. Ook ik heb een strafblad. En dat betekent dat ik onder het oordeel val van God. Zijn vonnis. Ja maar.... nee, niet ja maar: de hele wereld is voor God verdoemelijk. Het oordeel waardig. En wie zegt er geen 'Ja, maar' meer? Gebogen onder Gods getuigenis.

Vers 23 Zij allen hebben gezondigd en derven de heerlijkheid Gods. Daar zit het beeld in van een hardloopwedstrijd. De wet loopt voorop. Op weg naar Gods heerlijkheid, glorie, eeuwig leven. Maar wie houdt de wet bij? Niemand. We raken steeds verder achterop. Elke dag raken we verder achterop. Op zijn aller- allerbest zouden we een dag net zo hard lopen als de wet, zodat de achterstand gelijk blijft, maar zelfs dat lukt ons nooit. Elke dag raken we verder achterop. Weer verder achter op de wet. We bereiken Gods heerlijkheid dus nooit. Steeds verder uit beeld.

Daarom: door de werken der wet zullen we nooit rechtvaardig zijn. Zijn zoals we moeten zijn. Nooit gerechtvaardigd worden, nooit voor volmaakt worden gehouden door God. Uitgesloten! Je kunt jezelf niet helpen met de wet. Door te denken, door je voor te nemen: ik ga beter mijn best doen, ik ga minder filmpjes kijken, ik ga meer Bijbel lezen, ik ga niet meer driftig worden, ik ga niet meer uit zaterdagavond, ik ga meer bidden, ik ga ..... noem maar op. Daar redt je het niet mee. We liggen al achterop en dat halen we nooit meer in.

Door de wet is de kennis der zonde. Vergelijk maar met een stok. Ik geef u/jou die niet zo goed lopen kan een stok. Die kun je op twee manieren gebruiken. Je kan het gebruiken door erop te leunen en te

proberen een beetje beter door te lopen. Beetje vlugger. Beetje rechter. Maar zo misbruik je de wet. Als je denkt: ik probeer het wat beter, ik gebruik de wet, ik denk aan de wet dan loop ik beter en sneller. Uitzichtloos! We raken toch nog steeds verder achterop. Weet je waar de wet voor bedoeld is? Als een stok om onze benen onder ons uit te slaan. Te laten zien: het lukt niet. Weer gevallen. Maar kom op, ik krabbel overeind en probeer het weer. Pats, weer een klap op mijn benen: het lukt weer niet, weer gevallen. Weer krabbel ik op en probeer het beter. Pats, weer een klap met de wet. Het lukt weer niet. Wanneer houd je er nou eens mee op om te denken: ja, maar morgen doe ik het beter, morgen lukt het wel, morgen haal ik de wet wel in? De wet slaat ons net zo lang totdat.....totdat je zegt: HEERE, verloren. Ik haal het nooit. Nooit, nooit zal ik de wet inhalen of bijhouden. Ik red het niet om zalig te worden. Alle mond gestopt. Geen ja, maar meer. Om gerechtvaardigd te worden. Alle mond gestopt. Wie dit nooit ervaren heeft, weet niet wat genade is. Alle mond gestopt. Op één zinnetje na. Eén zin komt nog over mijn lippen, steeds maar weer: Gena, o God gena! Ik ben niet rechtvaardig en kan het me nooit maken. Ik ga Uw oordeel regelrecht tegemoet.

2 Jezus

Wat een wonder dat er toch mensen gerechtvaardigd worden! Er worden mensen door God voor volmaakt aangezien en als zodanig behandeld. Er worden mensen toegelaten tot de heerlijkheid! Dat is vanaf vers 21 de boodschap, het Evangelie. En dat heeft te maken met Jezus Christus en met het geloof. Zoals de Catechismus dat beleeft: al is het dat mij mijn consciëntie aanklaagt, dat ik tegen al de geboden Gods zwaar gezondigd en geen daarvan gehouden heb, en nog steeds tot alle boosheid geneigd ben, nochtans God, zonder enige verdienste mijnerzijds, uit louter genade mij de volkomen genoegdoening, gerechtigheid en heiligheid van Christus schenkt en toerekent, evenals had ik nooit zonde gehad noch gedaan, ja, als had ik zelf al de gehoorzaamheid volbracht, die Christus voor mij volbracht heeft. Rechtvaardig!

Dan leiden één ding daar al maar direct uit af. Mensen die dat betreft, die zijn zo verwonderd. Die kunnen het niet bevatten. Hoe is het mogelijk? Hoe is het mogelijk voor mij? Ik rechtvaardig. Ik zoals ik wezen moet en zoals ik bedoeld ben? Ik niet veroordeeld, ik niet ter helle verwezen, hoe kan het? Bent u zo'n verwonderd mens? Ook al ben je ambtsdrager of dominee. Ben jij zo'n verwonderde jongere? Dat ik rechtvaardig ben, onvoorstelbaar, en toch waar!

Kijk, als de scherpste van de wet eraf gaat. Als dat oordeel vanuit de wet wordt afgezwakt, als dat verdoemelijke niet meer erkend wordt, dan zakt de verwondering ook in. Loopt de ballon van verwondering leeg. Is het

wonder eruit. En als dat gebeurt is: we zeggen dat we zalig worden, we zeggen dat we vrede met God hebben, maar de verwondering ontbreekt, dan zou hier wel eens de sleutel kunnen liggen: de wet is afgezwakt, de wet is ontheiligd.

Hoe kan dat dan? Dat mensen gerechtvaardigd worden? Nou, dan moeten we van één ding uitgaan. God is rechtvaardig. Wij mensen zijn dat niet, maar God wel. En dat betekent dat God doet zoals Hij is en waarvoor Hij is. En waarvoor is God God? Om Rechter te zijn. Om het recht handhaven.

Dat verwachten we ook van een rechter. Stel je voor dat een rechter iemand die een IS aanslag heeft gepleegd weer zomaar laat gaan. Of dat het rechtssysteem ervoor zorgt dat iemand die kinderen heeft verkracht en vermoord door een onnozel vormfoutje vrijuit gaat. Daar is een rechter en een rechtssysteem niet voor!

Dat zal bij God niet en nooit gebeuren. Daar is Hij God en Rechter voor. Hij moet rechtspreken en straffen. En God is rechtvaardig, dus dat doet Hij ook. God is geen Rechter, Die met het recht een loopje neemt of laat nemen of Zich om laat kopen. God straft de zonde. God is rechtvaardig. Je moet dus nooit denken: och ik heb wel gezondigd ja logisch, wie niet, maar dat loopt wel los, dat waait wel weg, dat loopt wel met een sisser af. Zo moet je nooit je geweten geruststellen. Levensgevaarlijk, dat wil de duivel ons laten denken. Zonde zal gestraft worden. God wil, zal en moet elke zonde straffen. Ook die kleine van u en jou en mij. God is rechtvaardig.

Alleen, daar lijkt het niet op. Daar leek het niet op. Vers 25b is wat lastig maar betekent dit. Wat zijn er onder het Oude Testament een zonden begaan door het volk Israel, en alle volken. Ja, de zondvloed was daar de straf voor. Maar daarna....heeft God de zonden voorbijgezien, vergeving is hier niet juist, is een ander woord in het Grieks, God heeft leek het wel, zonden door de vingers gezien. Ja, Israel werd wel door volken aangevallen en in ballingschap gebracht, maar dat was niet de volle straf, dat was maar een lichte maat in vergelijking met de zonden. En dat kun je toch nog wel eens denken: God laat het maar toe. Grote schurken in de wereld, kleine schurken in je omgeving die alles aan hun laars lappen, aan één stuk door zondigen, ze blijven aan de machten gezond en worden rustig oud, misschien wel 85 of 90. Zo lijkt het wel ja, dat God de zonde maar op zijn beloop laat. Heel het Oude Testament door in elk geval wel. Totdat, totdat.....

Jezus kwam. Maar nu, vs 21, nu nu Jezus is gekomen, nu is Gods rechtvaardigheid geopenbaard. Zichtbaar geworden. Gods straft de zonde wel! Kijk maar naar Jezus aan het kruis. God betoont Zijn rechtvaardigheid, dat Hij Rechter is. In Jezus zie je dat God rechtvaardig is. Hij heeft alle

zonden der wereld samengebundeld en als één grote hoop op Zijn Zoon gelegd en afgerekend. Nederdaling ter hel en verlaten van God. Daarvoor is Jezus gekomen, wilde Hij komen. Desnoods kruipend over de grond in Gethsemané. Ten dode toe bedroefd en zeer beangst. Niet tegen te houden, door niemand niet. Jezus wilde dat dragen, dat opvangen, dat wegdragen. Zijn leven en sterven is één en al rechtvaardigheid, een parel van rechtvaardigheid.

En, vers 25a, deze Jezus heeft God voorgesteld tot verzoening. Verzoening. Kostbaar woord, dat drie dingen betekent. Verzoening betekent allereerst vergelding. Want als ik een auto bekras of een ruit ingooi, of als ik iemand heb vermoord en ik sta voor de rechter, kijk dan kan ik zeggen: excuus, excuus, sorry, sorry, o het spijt me zo. Maar daar kom ik natuurlijk niet mee weg. Ik zal vergoeding moeten geven voor die auto, die ruit, ik zal mijn straf moeten uitzitten, daar helpt geen sorry of spijt aan. Vergoeding, vergelding moet er zijn.

Dan betekent verzoening, let op, die vergoeding komt er, maar door een ander dan de dader. Iemand anders zegt: ik betaal die ruit wel, ik ga we zitten in de gevangenis voor jou. Plaatsvervangend. Niet de dader, maar een ander.

En dan betekent verzoening: degene die dat doet, die plaatsvervangend vergoedt, is degene die de schade heeft geleden. Stel, die bewoner van dat huis komt naar buiten en pakt je vast en zegt: hier € 500,00 kun jij een nieuwe ruit van betalen aan mij.

God heeft Jezus Christus tot verzoening gesteld. God Zelf heeft het gevraagd: Mijn Zoon, ga om de straf te dragen, om de zonde te dragen, Mijn recht en toorn op U te nemen. Mijn zoon, ga. En de Zoon zei: Ja, Vader, ik zal gaan. De Rechter Zelf, de Beledigde God Zelf, Hij voorziet in vergoeding en vergelding in plaats van de daders ervoor op te laten draaien. Jezus is de verzoening. Gods gave.

Hoe is het mogelijk dat een mens door God rechtvaardig word verklaard? Omdat Hij voor mij. Omdat Jezus voor mij het volbracht en verwierf. Omdat de Vader Jezus zond voor mij naar het kruis. Omdat de Vader Zijn Zoon in mijn plaats heeft gestraft. Omdat de Vader en de Zoon dat met elkaar hebben gewild en gedaan. Voor mij. Hoe is het mogelijk?

3 geloof

Hoe krijg ik daar deel aan? Wanneer mag ik dat zeggen? Als ik geloof. Door het geloof. Want deze Jezus, vers 25 heeft God als verzoening voorgesteld. Voorgesteld dat betekent zoveel als: duidelijk laten zien. Hooghouden. Zoals de koperen slang in de woestijn. Hooggehouden in het

blinkend zonlicht. Zodat iedereen het zien kon, hoe ver weg ook. Dat: Jezus als verzoening hooghouden. Laten verkondigen, zodat iedereen van Hem hoort. En duidelijk ziet: in Jezus is verzoening. In Jezus is God rechtvaardig. Heeft Hij de zonde gestraft. Dat wil God duidelijk laten zien en horen, ook vanavond. En dan betekent het ook: aanbieden. God wil deze verzoening aan je kwijt. Dat is ahw een parel van rechtvaardigheid. En die parel wil de Heere uitdelen. Aan ons geven, aan ons uitdelen. Wie zegt: Heere, geef hem mij, ook mij, die is gerechtvaardigd. En wie dat aanneemt, in ontvangst neemt, die wordt gerechtvaardigd: dan zegt God, Ik zie je als volmaakt, perfect. De wet is gehouden, de straf is gedragen. Jezus voor jou, in jouw plaats. Jij bent rechtvaardig in Hem. Precies zoals Ik je bedoeld heb, precies zoals het wezen moet: in Hem, in Jezus. Omdat ik je aanzie in Hem. Om het even heel duidelijk te maken. Stel: je moet iets hebben van € 10.000. Maar je staat juist € 10.000 in het rood, in de schuld. Dan komt er iemand naar je toe en die zegt: hier: ik geef je € 20.000. Kun je je schuld afbetalen en heb je ook nog om te kopen wat je hebben moet. We moeten volkomen wetsvervulling hebben, maar hebben alleen maar overtreden. Jezus komt vanuit God tot ons en zegt: hier: Mijn verzoening. Dan heb je om je schuld te betalen en om zelf rechtvaardig te zijn.

En we voelen de trilling, tinteling, spanning onder dat aanbod: God schenkt het je, God biedt het aan, zo gewillig. Neem het toch aan. En: als je dat afwijst, als je dat weigert, dan moet je zelf je straf dragen. Dan moet de Rechter aan jou Zijn rechtvaardigheid bewijzen.

Hier wordt Jezus u voorgesteld! Hier en nu.

En ik word gerechtvaardigd als ik geloof. Als ik zeg: ja Heere U wil ik hebben. Uw verzoening heb ik nodig. Door het geloof. Niet door de werken der wet, maar door het geloof in Jezus Christus. Of je nou een grove heiden bent, of een net mens, of een kerkmens, gedoopt en die de Bijbel kent. Door het geloof. Verlost. Vrijgesproken. Dan zijn we terug bij Romeinen 1:17. En geloven is dus tegenovergesteld aan werken der wet.

Werken der wet is: zelf doen. Geloven is: het laten doen. Werken der wet is: opkrabbelen en zelf proberen. Geloven is: je laten vallen en dragen. Werken is: iets hebben om aan te bieden. Geloven is: niets hebben en aannemen wat aangeboden word. Dat is geloven.

De werken der wet die maken je of moedeloos: zie je wel, het lukt weer niet. Wanhopig. Of: zelfvoldaan, als farizeeër: ik breng het verder dan anderen zeg. Maar het geloof maakt nederig en verwonderd.

De werken der wet die maken twijfelmoedig: is het genoeg, ben ik goed genoeg, ver genoeg. Ja, na een goede dag heb ik wel wat hoop, maar na een slechte dag twijfel ik weer volop. Maar het geloof maakt zeker en

helder. Na een goede dag of na een slechte dag: daar hangt het niet van af. Na allebei de dagen is Christus mijn verzoening.

Dat is het geloof van Jezus Christus, zegt vers 22. Jezus is de inhoud van het geloof, Hij is het geschenk. En Hij is de Bewerker van het geloof. Hij zorgt er Zelf voor dat zondaren gaan geloven, niet anders meer willen, niet anders meer kunnen. En de werken der wet? Nergens voor nodig. Maar er komen vruchten der dankbaarheid. Om de wet te doen uit liefde, en uit dankbaarheid.

Ja, maar, ik kan niet geloven. Dat is vreemd. Vergelijk het eens hiermee. Een jongen hangt aan een boomtak en probeert dat vol te houden. Dan roept er iemand: jo, laat maar los, we vangen je op. En die jongen roept terug, dat kan ik niet, ik ben te moe. Huh? Dan denk je die jongen begrijpt het niet. Je kan wel te moe zijn om nog te blijven hangen, maar om je te laten vallen, dat is juist: stoppen met inspannen, ophouden me wat je kracht kost. Daar kun je niet te moe voor zijn. Je kunt wel te moe zijn om te blijven hangen, maar niet om je te laten vallen. Geloven: niets meer doen, alles laten doen.

Ja, maar ik durf niet geloven. Ja dat kan. Dat is ons eigen. Niet durven. Gods gewilligheid in twijfel trekken naar ons toe. Dat is ons eigen: dat we door de achterdeur weer binnenhalen wat we door de voordeur hebben uitgezet. Namelijk zo. Dat we zeggen, ja inderdaad, mijn werken der wet kunnen niet de rechtvaardigheid voor God zijn. Nooit en te nimmer. Maar, maar ik moet toch wel wat werken der wet hebben om voor die rechtvaardigheid in aanmerking te komen. Om te maken dat God gewillig is om het ook mij te geven, die verzoening. Dan moet ik toch iets kunnen en hebben om ervoor in aanmerking te komen. Iets aan ijver of ernst, of aan berouw en schuldbesef, iets aan mijn best doen. Toch enig werk der wet. Ja, en dacht u dat God daar genoeg mee nam, met zoiets uit eigenbelang gedaan? Om zelf er beterdoor te kunnen worden? En: vooral: dacht u dat God dat nodig had? Om gewillig gemaakt te worden? God is al gewillig, Hij rechtvaardigt om niet, om niet, en uit genade, uit genade. God is al gewillig, alleen u nog niet. Bent u bereid om zalig te worden op de manier die God bepaald heeft? Dat is de enige vraag: bent u bereid om zalig te worden op Gods manier? Dwz. door de gerechtigheid van een Ander! Door de rechtvaardigheid van Christus! Bent u daartoe bereid? Meer is niet nodig.

En alle roem is voor de HEERE. Door U door U alleen om het eeuwig welbehagen.

Amen